

„Slovenska Šolska Matica“ je razposlala svojim članom za leto 1905. sledeče knjige: 1. Realna knjižnica. Urejuje V. Bežek. Zbirka učne snovi za pouk v realijah na ljudskih šolah. Pomožna knjiga za ljudskošolske učitelje. I. del. Zgodovinska učna snov za ljudske šole. Spisujeta prof. I. Apih in dr. M. Potočnik. Peti (predzadnji) snopič. 2. Pedagoški Letopis. V. zvezek. Uredila H. Schreiner in dr. Jos. Tominšek. 3. Učne slike k ljudskošolskim berilom. 3. snopič. Uredila H. Schreiner in dr. J. Bezjak. 4. Nazorni nauk. Zbirka učne snovi za nazorni nauk. Prvi del. Nazorni nauk za prvo šolsko leto. Uredila H. Schreiner in dr. Fr. Ilešič. — O teh knjigah izpregovorimo še kaj več.

Korespondenca dr. Jos. Muršca. Priobčil dr. Fran Ilešič. (Ponatisk iz „Zb. Mat. Slov.“) To osobito za dobo okoli 1848 pomembno publikacijo je dobiti pri L. Schwentnerju. Cena 280 strani obsežne knjižice je samo 1 K 20 h.

Perkovac Ivan: Pripoviesti. — **Iz bojnoga odsjeka.** V svoji „Zabavni knjižnici“ za l. 1905. je „Matica Hrvatska“ izdala četvero povesti Perkovčevih, ki so izšle l. 1869. in 1871. v „Vienču“, in pa njegove spomine na l. 1848. S temi podatki je pravzaprav označena knjiga. Perkovac je eden izmed starejših pisateljev (umrl 1871), izmed tistih, ki so delovali v začetku ustavne dobe, a so pozabljeni, ker so njih proizvodi raztreseni po raznih listih. S takimi izdajami, kakor je pričujoča, se rešujejo možje preteklosti ter se pospešuje umevanje književnega razvoja. Od ilirskega romanticizma loči Perkovca realistična osnova njegovega pripovedovanja; a baš radi te svoje osnove ni mogel prezreti značilnih pojavov družabnega življenja svoje dobe, namreč na pr. zdravic ob čašah vina; „znao je on, da u takim zdravicama ima često duha i zrelih misli i da su one često zarodak djelâ u našem javnom životu: u politici, književnosti i umjetnosti“. L. 1848. je Perkovca iz bogoslovja spravilo v bojni odsek Jelačićevega banskega sveta, kjer je poleg Preradovića in Utješenovića delal na organizaciji hrvatske vojske. Iz te njegove službe izvirajo njegovi memoarji o l. 1848., ki so tem pomembnejši, čim važnejše je navedeno leto v naši zgodovini; tu stoji pred nami v zrcalu svojega souradnika simpatični Preradović, tam zopet flegmatični Jelačićev namestnik Mirko Lentulaj. O madžaronski aferi, ki je omenjena na str. 225., pišem natančneje jaz v mariborskem „Časopisu za zgodovino“ II. — Perkovčevim spisom, ki obsegajo 238 strani, je napisal dr. Ivan Zahar 112 strani dolg uvod o Perkovčevem življenju; ta uvod je velevažen za poznavanje političnih dogodkov okoli l. 1867., ko je bansko stolico zasedel ljuti protivnik Perkovčev, znani baron Rauch, ter je bil pretrgan ves ilirski narodni pokret. Dve leti zatem je začel izhajati „Vienac“, ki mu je bil faktični prvi urednik baš Perkovac. Ako tudi zabavno-poučen list, v katerem se ni politiziralo, je bil „Vienac“ ipak list hrvatskega odpora proti madžaronsko-„horvatskemu“ sistemu.

Dr. Fran Ilešič.

I. E. Tomić: Veronika Desenička. Historijska tragedija u četiri čina. (Zab. knj. Mat. Hrv. svez. 263–64.) U Zagrebu 1904.

Naš Jurčič je, kakor poroča Levec v XI. zvezku Jurčičevih spisov, tri dni pred smrtjo „spisal, a ne umetniški zvršil“ tragedijo „Veronika Desenička“. — Da bi bila kruta usoda počakala le še kak mesec, in imeli bi Slovenci res tragedijo! Zdaj je še čakamo . . .

Pri Veroniki je že snov sama res tragična in je posajena v tako bogato življenje, da učinkujočih momentov ni treba izsiljevati, in Jurčič je res z umetniškim čutom začrtal pota, ki bi sigurno peljala do prave tragedije; bilo bi jako zaslužno delo, ko bi kak pesnik dovršil to, kar je pri Jurčiču preprečila smrt . . . Pa ta